

MUZEJ SAVREMENIH DIGITALNIH UMETNOSTI U NOVOM SADU

MUSEUM OF CONTEMPORARY DIGITAL ARTS IN NOVI SAD

Marko Marković, Miljana Zeković, Višnja Žugić, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad*

Oblast – ARHITEKTURA

Kratak sadržaj – *Kultura, kao značajan segment društvenog života, zajedno sa celim društvom prolazi kroz promene koje donosi globalizacija i digitalizacija. Instant način života, određen brzinom, sa sobom je doneo i fenomen instant kulture. Koji su najbolji načini da u takvom okruženju kultura bude servirana recepientima i kako arhitektonska rešenja mogu doprineti prilagođavanju kulture novonastalim okolnostima, neka su od pitanja kojima se ovaj rad bavi.*

Ključne reči: *arhitektonsko projektovanje, instant kultura, digitalizacija, muzej, galerija, prezentacija*

Abstract – *Culture, as a very important part of social life, goes with society through all the changes that globalization and digitalization bring in. Instant way of life, characterized by speed, brought instant culture phenomena. What are the best ways for culture to be offered to the recipients and how architecture solutions can contribute to the culture's adjustment to the new solutions are just some of the questions this paper deals with.*

Keywords: *Architectural design, Instant culture, digitization, museum, gallery, presentation*

1. UVOD

Projekat Muzej savremenih digitalnih umetnosti u Novom Sadu predstavlja istraživanje tehnika i prostora prezentacije savremenih umetničkih radova. Rad ispituje načine reprezentacije, vezu između tradicionalnih i savremenih metoda, kao i samu ulogu arhitekture pri prezentaciji kulture.

Takođe, istraživanje ima za cilj da odgovori na pitanje na kakav način, u kom obliku i na kom mestu je potrebno predstaviti savremena umetnička dela.

S obzirom na to da se, usled razvoja tehnologije i načina komunikacije, svet u kom živimo rapidno menja, a sa njim i arhitektura, kao sredstvo reprezentacije onoga što nas okružuje, ovaj rad ima za cilj da predstavi nove metode reprezentacije umetnosti, da odgovori na pitanja kako se prilagoditi mogućim novim prostorima i na koje načine ih je moguće koristiti.

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bila dr Miljana Zeković, a komentor dr Višnja Žugić.

Stoga, imajući u vidu da arhitektura, kao nauka, treba da bude kanal koji će poruke umetnosti preneti u svakodnevni život običnih ljudi, zadatak ovog projekta je stvaranje prostornog izraza koji će omogućiti sistematizaciju i kvalitetnu selekciju informacija.

2. UMETNOST INSTANT KULTURE I NJENO KONZUMIRANJE

Termin *instant* podrazumeva nešto brzo, lako, trenutno, dobijeno bez mnogo truda. Na instant način života, koji nam je tehnološki razvoj servirao, nije ostala imuna ni kultura. Kultura se sastoji od niza, implicitnih i eksplicitnih, obrazaca, stečenih i prenetih putem simbola. Ti simboli i obrisi? danas su postali digitalni, virtualni i lako obradivi. Internet je sa sobom doneo nepreglednost sadržaja, te su ljudi svakodnevno izloženi velikom broju različitih informacija. U nedostatku vremena i obrazovanja, a u skladu sa instant načinom života, ljudi sadržaje nekritički i bezuslovno prihvataju. savremena publika pretvorena u pasivni organizam koji konzumira već obrađene informacije.

S obzirom na to da su promene sveobuhvatne i zadiru u sve sfere društvenog života, postavlja se pitanje da li kultura, odnosno sadržaji koje kultura nudi treba da se prilagode vremenu u kom živimo i na koji način ti kulturni sadržaji mogu biti servirani publici. Pre nego što pokušamo da odgovorimo na ovo pitanje i iznesemo neke predloge, kako teorijske, tako i arhitektonske, predstavimo konvencionalne prostore za izlaganje umetničkih sadržaja, jer verujemo da je ključ uspeha, ne u izmišljanju novih, već u adaptaciji klasičnih metoda prezentacije umetnosti.

2.1. Definicija pojma muzeja i galerije

Pre nego što predložimo izmene u načinu prezentovanja kulturnih sadržaja, potrebno je da se upoznamo sa postojećim. Kao dva najzastupljenija danas prisutni su muzeji i galerije. I dok je Muzej ustanova ili zgrada, u kojoj se čuvaju, proučavaju i izlažu - hronološki ili tematski - zbirke starina i umetnina, te prirodnačkih, tehničkih i sl. predmeta, galerija predstavlja tehnički opremljenu prostoriju koja je, zbog svojih dugih zidova, naročito podesna za izlaganje umetničkih dela.

2.2. Promena izložbenih prostora u globalnom svetu

Globalizacija sa sobom donosi i neke nove trendove. Novi, polivalentni, koncepti muzeja nastavljaju sa

diskursom u kom je važna publika, a ne elita. Da bi kultura preživela u doba globalnog tržišta potrebna je velika posećenost, zabava koja će da privlači publiku. Najmoćnije sredstvo za to je svakako tehnologija - novi alat za sticanje informacija i znanja.

U skladu sa tim, počinje se sa razvitkom velikih muzejskih kompleksa sa naprednom umetničkom, naučnom i kulturnom delatnošću. Izložbe se posmatraju kao dramske tematske celine, dok se izložbeni prostor poistovećuje sa teatrom. Svaki izložbeni predmet treba da prati dramatična priča. Ovaj postmoderni pristup preplavljuje i muzeje na Zapadu, koji postaju mesta inovativnog nastupa kustosa.

Izložbe se prezentuju na potpuno drugačiji način, koji, pre svega, podrazumeva uključivanje svih čula recipijenta. Poslednjih decenija, pitanje izlaganja dela u najboljem svetlu predstavlja poseban arhitektonski izazov, pogotovo sa pojavom konceptualne umetnosti radikalno menjajući pojam umetnosti, sve zastupljeniji postaje stav da se umetnost sastoji od uzleta imaginacije, pri čemu se možemo osloboditi samih umetničkih dela, jer su ona samo prateći produkt.

2.3. Arhitektonski odgovora na promene

Prvobitno zamišljeni kao izložbeni prostor za skupa umetnička dela, muzeji su se promenili i razvili u društvene temelje zajednice. Očekivanja posetilaca su akumulirala, pa su same izložbe postale ambicioznije, sveobuhvatnije, gde se posetioci ohrabruju da se apsorbuju u muzejskom iskustvu. Budući prostor muzeja jeste dekonstruisana forma njegovog sadašnjeg oblika; ona je prilagodljivija, kreativnija i samopouzdanija, omogućavajući joj da opstane i napreduje u vremenima promena [1,2].

Postojeći muzejski modeli su primorani da se modernizuju, ne po sopstvenom izboru, već po potrebi. Pošto konzumiranjem umetnosti preko interneta postoji pre svega, i najvažnije, mogućnost izbora, recipročna mogućnost biće pružena i u ovoj prostornoj strukturi. Odgovarajuća arhitektura treba da stvori dinamiku prostora koliko uz pomoć izložbi i instalacija, tako i uz pomoć posetilaca.

Potrebno je naći pravi balans forme i funkcije, gde novo arhitektonsko delo neće ugroziti program muzeja. Arhitektura koja obezbeđuje sve sastojke potrebne za funkcionisanje jednog savremenog muzeja, a u isto vreme i fleksibilnost - prilagodljivost promenama.

Cilj je stvaranje muzejskog prostora koji se sastoji od prostorija različitih dimenzija i veličina, gde arhitektura tog prostora stimuliše znatiželju posetioca, nudeći mu novo iskustvo na svakom koraku.

Stoga, ovim projektom, želimo da ponudimo idejno rešenje koje će na najbolji način prostorno i sadržajno odgovoriti na društveni fenomen instant konzumiranja umetnosti.

3. LOKACIJA

Za lokaciju budućeg projekta izabran je centar Novog Sada, tačnije Trg republike, slika 1.

U procesu istraživanja lokacije vodilo se računa o atraktivnosti, da mesto bude u gradskom centru, što nam i

omogućava zadata lokacija. Ovaj deo grada izabran je zbog konstantno visokog stepena koncentracije ljudi. Time će stalan pristup biti omogućen, kako stanovnicima Novog Sada, tako i turistima.

Slika 1. Centar Novog Sada, Trg republike

4. PROJEKAT

4.1. Program i koncept

Velika ambicija zahteva određene promene, te, iz svega navedenog, kao i prethodnih analiza savremenih umetničkih dela i njihovog predstavljanja korisniku, dolazimo do nekih opštih karakteristika koje bi muzej / galerija umetnosti danas trebalo da poseduje: dostupnost u svakom trenutku (0-24h), promenljivost, neočekivanost, interaktivnost, sa mogućnošću izbora [3,4].

Imajući u vidu sve prethodno navedene karakteristike, a posebno obraćajući pažnju na značaj zahteva da muzej / galerija umetnosti bude za konzumente dostupna u svakom trenutku, ova struktura neće biti zatvarana, već će korisnicima sadržaji non-stop biti na raspolaganju. Ovakvo funkcionalno rešenje zasniva se na principu stalne otvorenosti koja karakteriše internet kao mrežu za razmenu sadržaja i informacija.

Kako su publika, resursi i opcije rasle i pomerale se tokom godina, potreba današnjeg muzejskog prostora se zasniva na konstantnom naporu u komunikaciji, koja je jedan od glavnih prioriteta. Takođe, iz ove relacije interneta i muzeja/galerije proističe ideja o stalnoj promenljivosti, kako sadržaja, tako i same prostorne struktura.

Oni moraju biti neočekivani, novi, nepredvidivi, a samim tim i uvek interesantni.

4.2. Prostorna organizacija

Ideja je da se u samom projektu predvide različiti tipovi putanja sa različitim i promenljivim sadržajima, a sve uslovljeno minutažom koju korisnik želi da potroši. Time se sadržaj, ne samo prilagođava vremenskim mogućnostima korisnika, već mu daje mogućnost da precizno, a u skladu sa brzim načinom života, samostalno planira svoju posetu - brzo, sistematizovano, instant; kompaktna predstava umetnosti na jednom mestu.

Jedan od ciljeva arhitekture savremenog muzeja jeste sagledavanje više koraka unapred.

Od velike je važnosti da arhitekta bude svestan verovatnih promena potreba kulture, te dizajnom obezbedi objektu dovoljno fleksibilnosti da se prilagodi onome što će možda tek stići u budućnosti, i čija će se primena podrazumevati.

Osnovni cilj jeste proizvod fleksibilne arhitekture koji će moći da odgovori na promene - bilo one društvene ili možda tehnološke, pre nego što će ih odbaciti.

Već spomenute, prostorije različitih dimenzija koje bi zamenile tipične linearne prostorije, jesu glavna potreba savremenog objekta muzeja.

Ovakav budući objekat kulture ne sme da stagnira, već svojom formom i multifunkcionalnošću potrebno je da se prilagodi. Prilagođavanje cirkulacije budućeg objekta muzeja može stvoriti nove putanje za otkrivanje, odvajajući se od tradicionalnog linearnog i propisanog puta; pružiti posetiocima uslove za razvijanje novih perspektiva unutar objekta, te im tako omogućiti prilaze predmetima iz različitih uglova, te stvoriti prostore koji se direktno povezuju sa ljudima koji ga koriste.

Na taj način uspostavila bi se konstantna dinamiku prostora, bilo da je prva ili deseta poseta muzeju. Autentična arhitektura novog muzejskog prostora bi dopunjavala umetnost izloženu unutar tog istog prostora, gde je potrebno da imamo novu vrstu iskustva posetom muzeja.

5. ZAKLJUČAK

Budući prostor muzeja jeste dekonstruisana forma njegovog sadašnjeg oblika; ona je prilagodljivija, kreativnija i samopouzdanija, omogućavajući joj da opstane i napreduje u vremenima promena.

Prvobitno zamišljen kao izložbeni prostor za skupa umetnička dela, muzeji su se promenili i razvili u društvene temelje zajednice.

Očekivanja posetilaca su akumulirala, pa su same izložbe postale ambicioznije, sveobuhvatnije, gde se posetioci ohrabruju da se apsorbuju u muzejskom iskustvu.

Odgovarajuća arhitektura treba da stvori dinamiku prostora koliko uz pomoć izložbi i instalacija, tako i uz pomoć posetilaca. Potrebno je naći pravi balans forme i funkcije, gde novo arhitektonsko delo neće ugroziti program muzeja. Arhitektura koja obezbeđuje sve sastojke potrebne za funkcionisanje jednog savremenog muzeja, a u isto vreme i fleksibilnost prilagodljivu promenama.

Stvaranje muzejskog prostora koji se sastoji od prostorija različitih dimenzija i veličina, gde arhitektura tog prostora stimuliše znatijelju posetioca, nudeći mu novo iskustvo na svakom koraku.

6. LITERATURA

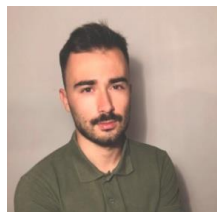
[1] Baldwin, John R, Faulner, Sandra, Heht, Majkl, Linds, Šeril 2006: Redefining Culture: Perspectives Across the Disciplines, Routledge Communication Series, Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates.

[2] Beanland, Christopher (2014), Is there a future for the traditional museum?, <https://www.independent.co.uk/> (pristupljeno 3.1.2018.)

[3] H.V. Janson, Entoni F. 2013: Istorija umetnosti, Vulkan, Beograd.

[4] Martinović, Dragana, Jokić, Biljana 2009 (2013): Muzeji Srbije - aktuelno stanje, Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, Vulkan, Beograd

Kratka biografija:

Marko Marković rođen je u Valjevu 1990. god. Osnovne studije završio na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu. Master rad iz oblasti Arhitektonsko i urbanističko projektovanje je odbranio 2019. godine.

Kontakt: mmarkvc.90@gmail.com